

Súd: Mestský súd Košice
Spisová značka: 41P/64/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7119211667
Dátum vydania rozhodnutia: 02. 11. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zuzana Kudlovská
ECLI: ECLI:SK:MSKE:2023:7119211667.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Mestský súd Košice sudkyňou JUDr. Zuzanou Kudlovskou v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: A. B., nar. XX.X.XXXX, bytom B. XX, zastúpená kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Košice, odbor sociálnych vecí a rodiny, oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, Staničné námestie 9, 040 01 Košice, dieťa rodičov: matka C. D., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom XXX XX E. XXX a otec F. B., nar. XX.XX.XXXX, zomr. XX.X.XXXX, na návrh matky, za účasti navrhovateľa - manžela matky: G. D., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom XXX XX E. XXX, a za účasti C. B., nar. XX.X.XXXX, ktorej je mal. zverená do náhradnej osobnej starostlivosti, v konaní o zrušenie náhradnej osobnej starostlivosti a zverenie maloletého dieťaťa do osobnej starostlivosti matky a manžela matky takto

rozhodol:

- I. Návrh zamieťa.
- II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Matka maloletej spolu so svojim manželom (ďalej len navrhovateľka/navrhovateľ/navrhovatelia) sa návrhom doručeným tunajšiemu súdu dňa 17.10.2019 domáhali vydania rozhodnutia, ktorým by súd zrušil náhradnú osobnú starostlivosť o maloletú dcéru navrhovateľky A. B. nar. XX.X.XXXX, a zároveň zveril maloletú do osobnej starostlivosti navrhovateľky, matky maloletej a manžela navrhovateľky. K návrhu navrhovateľa priložili rozsudok Okresného súdu Košice II.

2. Navrhovatelia svoj návrh odôvodnili tým, že rozsudkom Okresného súdu Košice II, sp. zn.: 19P/224/2017-141 zo dňa 17.7.2018 súd zveril maloletú do náhradnej osobnej starostlivosti C. B., nar. XX.X.XXXX, ktorá je povinná zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloletú. Dôvody, pre ktoré bola maloletá zverená do náhradnej osobnej starostlivosti pominuli, nakoľko navrhovateľka ako matka maloletej vedie už dlhšiu dobu usporiadaný život, presťahovala sa do obce Zemplín, kde má aj trvalý pobyt, pričom v súčasnosti dokáže zabezpečiť osobnú starostlivosť o svoju maloletú dcéru, ako aj je výchovu a výživu. Dňa 13.7.2019 uzavrela manželstvo so G. D., nar. XX.X.XXXX, pričom manžel súhlasí so zverením maloletej do ich osobnej starostlivosti a maloletá má s manželom matky veľmi dobrý vzťah. Maloletá trávi s navrhovateľmi každý víkend aj prázdniny, ona sama chce žiť s navrhovateľmi. Každý jej návrat do Košíc k jej nevlastnej sestre, ktorej bola zverená je pre ňu traumatizujúci, plače a je veľmi smutná. Po jej zverení navrhovateľom bude maloletá žiť v úplnej a usporiadanej rodine.

3. C. B., ktorej bola maloletá zverená do náhradnej osobnej starostlivosti s návrhom nesúhlasila.

4. Kolízny opatrovník po prešetrení pomerov uviedol, že vyhodnotil výkon náhradnej osobnej starostlivosti ako primeraný s tým, že táto spĺňa svoj účel a maloletá má u náhradnej matky vytvorené vhodné podmienky pre svoj ďalší vývoj.

Súd okrem skutočností uvedených v návrhu zistil nasledovné:

5. Maloletá bola rozsudkom Okresného súdu Košice II, sp. zn. 23P 47/2014, zo dňa 09.05.2014, právoplatným dňa 22.05.2014 zverená do osobnej starostlivosti otca a matka bola zaviazaná prispievať na jej výživu vo výške 30% zo sumy životného minima. Po úmrtí otca maloletej bola maloletá rozsudkom Okresného súdu Košice II sp.zn. 19P/224/2017-141 zo dňa 17.7.2018, ktorým bol zmenený rozsudok Okresného súdu Košice II č.k. 23P/47/2014-30 zo dňa 9.5.2014 v znení rozsudku Okresného súdu Košice II č.k. 27P/371/2015-45 zo dňa 29.4.2016 zverená do náhradnej osobnej starostlivosti C. B., nar. XX.X.XXXX, ktorá je povinná zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloletú, je oprávnená a povinná zastupovať ju a spravovať jej majetok v bežných veciach a v prípade jej premiestnenia do cudziny na dobu dlhšiu ako tri mesiace je povinná najmenej 30 dní pred jej dočasným premiestnením oznámiť súdu túto skutočnosť spolu s údajom o mieste, účele a dĺžke pobytu v cudzine a o iných významných skutočnostiach súvisiacich s jej dočasným premiestnením. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 8.10.2018.

6. Zo správy kolízneho opatrovníka o výkone náhradnej osobnej starostlivosti zo dňa 15.9.2019 vyplýva, že náhradná matka, sestra maloletej, pracuje ako opatrovatelka v Rakúsku v 3-týždňových intervaloch, pričom v čase výkonu zamestnania jej so starostlivosťou o maloletú vypomáha jej matka, C. A. a tiež jej sestra, E. B. s ktorými má maloletá vytvorené pozitívne väzby. Maloletá dosahuje v škole výborné vzdelávacie výsledky, je zdravá, navštevuje školský klub detí, aj tanečný krúžok. Maloletá naďalej navštevuje psychologickú ambulanciu z dôvodu, že sa nevie vyrovnáť so smrťou svojho otca, ktorý jej napriek prísnej výchove veľmi chýba. Maloletá je priateľské, komunikatívne a veselé dieťa. S náhradnou matkou býva v jednoizbovom byte, ktorý je materiálne vybavený nevyhnutným zariadením, maloletá v ňom má miesto na trávenie nočného spánku, oddychu ako aj prípravu do školy. Náhradná matka vytvára pre maloletú vhodné výchovné podmienky. Matka maloletej sa do 13.5.2019 nachádzala v zariadení na výkon trestu odňatia slobody, má určený mediálny a probačný dohľad. Po svojom prepustení matka kontaktovala maloletú, stretáva sa s maloletou, berie ju k sebe počas víkendov a prázdnin. Dňa 13.7.2019 sa matka vydala, spolu s manželom obývajú rodinný dom v obci Zemplín, spolu s rodičmi manžela. Matka uviedla, že sa chce starať o maloletú spolu s manželom, pričom sestry B. jej nebránia v stretávaní sa s dcérou. Pani C. B., v osobnej starostlivosti ktorej sa maloletá nachádza, uviedla, že má aj naďalej záujem zabezpečovať náhradu osobnú starostlivosť o maloletú, pretože medzi ňou a maloletou je vytvorená silná citová väzba. Maloletá v osobnom rozhovore vykonanom za prítomnosti náhradnej matky uviedla, že je oboznámená so situáciou v súvislosti s náhradnou osobnou starostlivosťou, túto chápe primerane jej veku a jej postoj k nej je pozitívny. Matka má po prepustení intenzívnejší záujem o maloletú, čo maloletá prijíma.

7. Zo správy kolízneho opatrovníka o výkone náhradnej osobnej starostlivosti zo dňa 22.7.2020 vyplýva, že v čase zisťovania pomerov v prirodzenom prostredí zo dňa 22.07.2020 maloletá v rozhovore uviedla, že v škole má obľúbenú kamarátku A., s ktorou sa kamaráti aj v čase voľna a víkendov. A. považuje za svoju nevlastnú sestru, trávia spolu veľa času, zvyknú u seba navzájom prespávať. V rozhovore maloletá tiež uviedla, že na vyučovanie sa pripravuje viac so E., ktorá vie lepšie nadiktovať diktát. V čase pandémie sa musela učiť cez internet, vtedy jej s učením pomáhala E., ale i jej priateľ C., nakoľko C. musela ostať v Rakúsku kvôli uzavretým hraniciam. Maloletá v rozhovore vyjadrila spokojnosť s úrovňou starostlivosti poskytovanej so strany sestier B., ktoré pre ňu spoločne s ich matkou C. A. zabezpečujú všetko potrebné. Maloletá ich vníma ako osoby, ktoré sa o ňu starajú, podporujú ju. V rozhovore uviedla, že sa so svojou mamou stretáva v čase víkendov a prázdnin, kedy za ňou chodíva na pobyt alebo cestujú na Zemplín, kde býva jej mama s manželom, ktorého maloletá volá pán G.. V rozhovore vysvetlila, že mamu má rada, pána G. veľmi nie, odôvodnila to tým, že v čase keď je u mamy, tak na seba kričia, hádajú sa. Podľa udania maloletej A. majú užívať i alkohol. Zdôverila sa zo skutočnosťou, že ju pán G. nahováral, aby ušla k nim. Lebo v minulosti to tak spravil aj jeho syn a nakoniec súd ho vzal od jeho mamy. Na otázku sociálnej pracovníčky či vie prečo sme ju prišli navštíviť uviedla, že „áno, lebo si ma mama chce vziať k sebe už navždy.“ Na otázku, či by chcela bývať s mamou na Zemplíne, maloletá uviedla: „rozmyšľala som o tom a chcela by som ostať so sestrami.“ Ďalej uviedla, že s mamou sa chce stretávať, navštevovať ju tak ako doteraz. Na otázku či chce mať

stanovené stretnutia s mamou pravidelne, uviedla, že nie, „lebo som nerozhodná a niekedy chcem a niekedy nechcem ísť k mame.“ Rozhovor s maloletou A. na tému kde chce maloletá bývať, a u koho chce byť v starostlivosti úrad vykonal dňa 15.01.2020 v rámci návštevy hodnotenia náhradnej osobnej starostlivosti, kedy sa dieťa v rozhovore vyjadrilo, že chce bývať u mamy a jej manžela na Zemplíne, a že 4. ročník bude navštevovať už na inej škole, ktorá je tiež v obci Zemplín. Maloletá A. vtedy uvádzala, že školu nechce meniť, lebo si už na spolužiakov zvykla. Tiež uviedla, že s manželom svojej mamy dobré vychádza. V rozhovore dňa 22.07.2020 úrad pripomenul rozhovor z minulého stretnutia maloletej A., ktorá apelovala na to, že vtedy to tak chcela, ale chcela by to zmeniť, chce ostať pri sestrách. Teší sa na to, že sa budú sťahovať do domu v Rankovciach, nevie ešte kedy to bude. Sestry Bellušové v rozhovore zo dňa 22.07.2020 uviedli, že kúpili nehnuteľnosť cez realitnú kanceláriu v obci Rankovce 61, Košice – okolie. Ide o vlastníctvo pani C. B., ktorá kúpila starší rodinný dom, v rámci hypotéky, ktorý v súčasnosti svojpomocne rekonštruujú. Podľa slov pani C. B. sa jedná o dvojpodlažný rodinný dom s veľkou záhradou. Po ukončení rekonštrukcie rodinného domu budú bývať všetci spoločne, E. B. s priateľom C., C. B. a maloletá A. B.. Podľa udania pani C. školu maloletej A. nechcú meniť, nakoľko sa maloletá vyjadrila, že nechce ísť inam do školy. Dochádzať do školy bude spoločne so sestrou E., ktorá študuje na zdravotnej škole – pomaturitné štúdium, odbor diplomovaná sestra v Košiciach. C. B. uviedla, že má záujem zabezpečovať náhradnú osobnú starostlivosť o maloletú A., pričom poukázala na to, že starostlivosť a výchovu maloletej zvláda. Pani B. uviedla, že kontaktovanie sa dieťaťa s matkou nie je ohraničené pravidelnosťou. Stretávanie sa uskutočňuje prevažne počas víkendov a prázdnin, na základe vzájomnej dohody, kedy si matka svoju dcéru po dohode berie na pobyt do obce Zemplín. V rozhovore pani B. vyjadrila obavu z podaného návrhu na zrušenie osobnej náhradnej starostlivosti a zverenie do starostlivosti matky C. D.. Oboznámila tunajší úrad s dôvodmi, pre ktoré má obavy v súvislosti so zmenou starostlivosti o maloletú A., ktorú by následne mala vykonávať biologická matka s jej manželom v domácnosti na Zemplíne. Má za to, že pre maloletú by to nebolo efektívne, nakoľko vie, že dané prostredie nie je harmonické. Má vedomosti o tom, že v manželstve pani D. sú nezhody, ktoré vyúsťujú do partnerských hádok v čase, keď je maloletá na pobyte u svojej mamy a maloletej A. spôsobujú nepokoj. Zdôverila sa s podozrením, či biologickej matke ide o dobro dcéry, alebo či nevidí za tým iné zisťné dôvody, nakoľko by išlo aj o narušenie aktuálneho rodinného zázemia, ktoré sa snažili sestry B. maloletej A. vybudovať. Tiež v rozhovore uviedla skutočnosť, že jej sestra E. má na dieťa veľmi dobrý vplyv v oblasti prípravy školských aktivít a vzdelávania. Maloletá A. je podľa slov náhradnej matky dosť trucovitá, niekedy vzdorovitá, ináč komunikatívna a veselej povahy. U maloletej sa v čase výchovy po nadviazaní kontaktu s biologickou matkou postrehli vyjadrenia, ktoré boli vymyslené, niekedy maloletá uvádzala i klamstvá. Spozorovala sťažnosti maloletej na bolesti bruška a hrdla, čo konzultovali s detským pediatrom. Starostlivosť o maloletú zvláda, snaží sa pristupovať citlivým spôsobom k starostlivosti o ňu, veľa spolu komunikujú, necháva dieťaťu voľbu rozhodnúť sa, rešpektuje názor maloletej, v prípade potreby vie dieťaťu objasniť okolnosti primerane veku. Kontakt s biologickou matkou podporuje, nakoľko A. sa dožaduje matkinho kontaktu. V rozhovore sa pani B. vyjadrila slovami: „Katka má mamu rada“. Biologická matka maloletej uviedla, že sestry B. jej nijako nebránia stretávaniu sa s dcérou. Maloletá A. navštevuje ich domácnosť v obci Zemplín počas víkendov a prázdnin vždy po vzájomnej dohode. Ďalej uviedla, že s jej manželom G. si dcéra rozumie, má ho rada a rešpektuje ho. Tunajší úrad matka informovala o podanom návrhu na zrušenie náhradnej osobnej starostlivosti a zverenie maloletej A. do jej starostlivosti a starostlivosti jej manžela, ktorý so starostlivosťou o maloletú A. súhlasí. Má za to, že dokáže zabezpečiť osobnú starostlivosť o svoju dcéru v obci Zemplín, kde aktuálne bývajú a kde majú vedený trvalý pobyt, tiež podmienky pre potreby maloletej A.. Tunajší úrad požiadal o prešetrenie rodinných, bytových, sociálnych pomerov na strane matky dieťaťa v mieste jej trvalého bydliska v prostredníctvom úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Trebišov. Dňa 17.06.2020 bola tunajšiemu úradu doručená správa s ÚPSVaR Trebišov z prešetrenia rodinných, bytových a sociálnych pomerov, kde je uvedené, že C. D. býva od 30.07.2019 spolu so svojim manželom v obci E. H. XXX. Rodina obýva trojizbový rodinný dom s kuchyňou a príslušenstvom. Domácnosť je zariadená starším účelovým nábytkom s hygienou bývania na nízkej úrovni. V dome je zavedená elektrická energia a voda. Kúrenie v domácnosti je zabezpečené pieckou na tuhé palivo. Domácnosť nie je udržiavaná a je v zanedbanom stave. C. D. je nezamestnaná a nie je vedená v evidencii uchádzačov o zamestnanie úradom práce, sociálnych vecí a rodiny. G. D. pracuje ako zvärač v Košiciach s mesačným príjmom vo výške 400 eur. Matka nevedela uviesť výšku nákladov spojených s bývaním. Matka si vyživovaciu povinnosť k maloletej A. neplní. Zo správy vyplýva, že C. D. má vážne psychické problémy, má diagnostikovanú schizofréniu, je liečená na psychiatrickom oddelení Nemocnice s poliklinikou v Trebišove. Ďalej sa v správe uvádza, že matka v čase sociálneho šetrenia uviedla, že v prípade, ak by bola maloletá A. v jej osobnej starostlivosti, tak by ju zapísala do Základnej školy s vyučovacím jazykom maďarským v obci Ladmovce. Maloletá v

domácnosti nemá zabezpečené žiadne vybavenie ani detskú izbu. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Trebišove po prešetrení rodinných, bytových a sociálnych pomerov na strane matky konštatuje, že matka so svojim manželom žije v mieste svojho trvalého bydliska vo veľmi skromných pomeroch. C. D. trpí vážnym psychickým ochorením a maloletá A. nemá v domácnosti matky zabezpečené podmienky pre riadne zabezpečovanie osobnej starostlivosti. Úrad práce Trebišov neodporúča zverenie maloletej do osobnej starostlivosti matky.

8. Z podania C. B., ktorej je maloletá zverená do náhradnej osobnej starostlivosti zo dňa 30.7.2020 vyplýva, že nesúhlasí s návrhom matky maloletej, pretože ho považuje za nepriaznivý pre maloletú. Matka maloletej nevytvára v domácnosti priaznivé psychické prostredie. Maloletá matku pravidelne navštevovala, od kedy matka maloletej vynadala, že je zmija a zbila ju, maloletá k nej chodiť nechce. Maloletá náhradnej matke uviedla, že manžel matky ju trikrát v noci zobudil, aby jej povedal, že ráno pôjde na súd urobiť cirkus, aby maloletá u nich ostala navždy. Matka maloletú presviedča, aby jej manžela volala ocko, pričom podľa slov maloletej mala ocka iba jedného. Matka maloletej tiež povedala, že keď maloletá nepovie kolíznej opatrovníčke, že chce byť s matkou a jej manželom, odkrúti jej hlavu. Maloletá sa matky a jej manžela bojí, bojí sa, že keď povie na súde, že nechce k nim ísť, že ju zbijú po tom ako vyjdú z budovy. Ukázalo sa, že matka maloletej klamala, že maloletá má ísť vypovedať na súd. Matka tiež klamlivo tvrdila, že kolízna opatrovníčka v správe zo šetrenia pomerov uviedla, že maloletá má ísť s matkou. Maloletá sa po návštevách u matky a jej manžela vyjadruje, že manžel matky ako aj matka pijú, často sa hádajú, pričom ich počuť na ulicu a susedia maloletej hovoria, že má utíšiť rodičov. Maloletá sa o matku bojí, či si niečo neurobila, či mala kde spať, často prosí náhradnú matku, aby matke zavolala a zistila, či je v poriadku, keďže matka sa často vyjadruje, že sa rozvedie a nevie kde bude bývať. Maloletá navštevuje psychologičku, ktorá jej veľmi pomáha aj v súvislosti so stratou oboch rodičov, matka viackrát uviedla, že príde, avšak sa nedostavila.

9. V reakcii na vyjadrenie náhradnej matky zo dňa 30.7.2020 kolízny opatrovník vo svojom podaní zo dňa 18.8.2020 uviedol, že zotrváva na svojom stanovisku zo dňa 22.7.2020, pričom úrad v rodine dlhodobo vykonáva sociálne zisťovania a náhradná matka ako aj ostatní členovia rodiny vytvárajú priaznivé prostredie pre zdravý psychický a fyzický vývoj maloletej. Z predmetného podania ďalej vyplýva, že dňa 11.8.2020 bol na základe žiadosti maloletej vykonaný rozhovor s maloletou na úrade, kde maloletá uviedla, že pri telefonickom kontakte s matkou jej manžel matky vyčítal, že ona môže za to, že jej mama skončila na psychiatrii. Úrad má za to, že zverenie maloletej do starostlivosti matky a jej manžela nie je v záujme maloletej.

10. Úrad potvrdil svoje predošlé vyjadrenia a stanoviská aj v správach o výkone náhradnej starostlivosti zo dňa 17.9.2020, zo dňa 17.3.2021 ako aj zo dňa 21.2.2022.

11. Zo správy kolízneho opatrovníka o výkone náhradnej osobnej starostlivosti zo dňa 10.3.2023 vyplýva, že matka maloletej sa vydala za G. D., nar. XX.XX.XXXX. Z ich manželského zväzku pochádza mal. I. D., nar. XX.XX.XXXX. J. D. toho času býva v rodinnom dome v obci E. XXX. Maloletá sa na základe jej vôle a ústnej dohody stretáva s biologickou matkou a jej nevlastnou sestrou I. vždy v domácnosti na Zemplíne. Náhradná matka po výkone turnusu v zamestnaní v Rakúsku sa aktuálne zväčša z držiava v obci J.. S maloletou A. je v pravidelnom telefonickom kontakte, starostlivosť o maloletú toho času je viac zabezpečovaná zo strany jej sestry E. D., J. B., nar. XX.XX.XXXX. Pani D. sa vydala za C. D. a z ich zväzku pochádza maloletá A. D., nar. XX.XX.XXXX. Po narodení maloletej A. sa rodina D., spolu s maloletou A. presťahovala z jednoizbového bytu na F. K. XX L. A. do rodinného domu v obci B. H. XX. Dôvodom bolo zabezpečiť pre všetkých členov domácnosti priestrannšie podmienky a podnetné prostredie pre zadavší a psychický vývoj maloletých detí A. a A.. Na základe vôle maloletej ostala maloletá navštevovať základnú školu na Tomášikovej ulici č. 31 naďalej. Maloletá v rozhovore zo dňa 08.03.2023 ďalej uviedla, že sa má dobre, že zmenu v bývaní vidí pozitívne. Z jej rozhovoru je zrejmé, že v obci Belža sa jej páči, je rada, že sa presťahovali, ako hlavný pozitívny dôvod uviedla, že tam majú veľkú záhradu, má vlastnú priestranú izbu, domáce zvieratá. Z pozorovania bolo zrejmé, že maloletá je spokojná, počas rozhovoru mala kultivovaný prejav. Na svoj vek má maloletá veľmi dobré osvojené samostatné vystupovanie, vie vyjadriť svoju vôľu, svoj názor k danej téme. Vedela pomenovať svoje pocity, svoj názor aj v rozhovore k téme stretávaniu sa s biologickou mamou. Uviedla, že naďalej navštevuje psychologičku v zariadení Úsmevu ako dar, čo jej podľa jej slov pomáha. Vzhľadom k nepokojnej situácii a vyhroteným partnerským nezhodám medzi biologickou matkou dieťaťa a jej novým manželom v čase keď bola maloletá A. na pobyte v domácnosti u matky na

Zemplínske a nepriaznivému vplyvu na dieťa v uvedenom prostredí tunajší úrad dňa 14.06.2022 odporúča zaradiť maloletú pre zabezpečenie opatrení v organizácii Úsmev ako dar, o. z. Košice, na vykonávanie opatrení poskytovania alebo zabezpečovania poskytnutia sociálneho poradenstva a vykonávania alebo zabezpečovania vykonávania opatrení na uľahčenie riešenia výchovných problémov alebo rodinných problémov podľa § 73 ods. 6 písm. d) vykonávanie opatrení podľa § 44a ods.1 písm. a zákona č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Výkon opatrení sa realizuje aj naďalej. Z rozhovoru s maloletou a pani D. zo dňa 08.03.2023 sa úrad dozvedel, že situácia sa v rodine ako aj u maloletej upokojila. Biologická matka rešpektuje denný režim dieťaťa, jej potreby a vzdelávanie. Stretnutia prebiehajú po ústnej dohode, nie sú také intenzívne ako v minulosti. Maloletá chodí podľa jej želaní k mame a po vzájomnej dohode na krátkodobý pobyt k mame na Zemplín. Telefonické kontakty maloletá udržiava s matkou toho času menej, nakoľko ju matkine rozhovory zaťažovali jej problémami, ktoré nemali dobrý vplyv na psychiku dieťaťa. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti tunajší úrad hodnotí výkon náhradnej osobnej starostlivosti o maloletú z titulu jej súčasných potrieb a prospievania do budúcnosti ako primeraný, maloletá má v náhradnej rodine vytvorené vhodné podmienky pre svoj ďalší priaznivý vývin, náhradná osobná starostlivosť spĺňa svoj účel.

12. Zo správy kolízneho opatrovníka zo dňa 26.10.2023 súd zistil, že náhradná matka toho času so svojim partnerom obýva rodinný dom v obci J. XX. Starostlivosť o maloletú vykonáva jej sestra so svojim manželom C.. Náhradná matka je s maloletou v dennom kontakte prostredníctvom sociálnych sietí. Počas pobytu na Slovensku ju maloletá sporadicky navštevuje, v rodinnom dome v Rankovciach má maloletá k dispozícii svoju vlastnú izbu zariadenú pre jej potreby. Podľa vyjadrenia náhradnej matky jej sestra aj s manželom sa o maloletú vzorne starajú, vedú zvládať maloletej nálady. Taktiež maloletú vedú k samostatnosti, zvládajú starostlivosť o ňu aj pri jej stavoch nevyrovnanosti, kedy sa maloletá hľadá, vyžaduje si zvýšenú pozornosť. E. vie byť maloletej nápomocná aj pri učení, vedie ju k poriadku a čistote. Náhradná matka opakovane v rozhovore uviedla, že nie je vhodné, aby bola maloletá zverená do náhradnej osobnej starostlivosti jej biologickej matke a jej manželovi, nakoľko prostredie, ktoré vytvárajú v obci Zemplín nie je vyhovujúce. Maloletá často prichádza po pobyte u svojej matky prechladená pretože nedostatočne kúria, resp. nekúria vôbec. Maloletá prichádza domov často unavená a nevyspatá, dôvodom je, že všetci spia spolu na jednej manželskej posteli. Podľa nej matka s manželom nerešpektujú potreby maloletej, a maloletá má obavy vyjadriť svoju vôľu, pretože nechce byť vystavená tlakom zo strany matky a jej manžela. Manžel biologickej matky sa považuje za otca maloletej, prezentuje vo vyjadreniach, že je to jeho dcéra. Vkladá sa do role otca a nárokuje si, aby to maloletá rešpektovala. Toho času je biologická matka tehotná, očakáva dvojčatá. V závere rozhovoru náhradná matka uviedla, že v styku maloletej s biologickou matkou nebráni. Ich stretnutia sa realizujú nepravidelne, vždy podľa rozhodnutí maloletej. Rodina matky maloletej obýva dvojizbový rodinný dom s kuchyňou a príslušenstvom. Domácnosť je zariadená starším účelovým nábytkom s hygienou bývania na nízkej úrovni. V domácnosti je zavedená elektrická energia aj voda. Kúrenie v domácnosti je zabezpečované pieckou na tuhé palivo. Domácnosť nie je udržiavaná v čistote. Maloletá v domácnosti matky nemá zabezpečené žiadne vybavenie ani samostatnú detskú izbu. Matka v osobnom rozhovore uviedla, že s maloletou je v pravidelnom telefonickom kontakte, majú vytvorený kladný vzťah. Vyživovaciu povinnosť si k maloletej neplní, avšak jej kupuje obuv a sezónne oblečenie. Podľa šetrenia Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Trebišove matka so svojim manželom v mieste svojho trvalého pobytu žijú vo veľmi skromných podmienkach. Matka maloletej nemá v domácnosti matky zabezpečené podmienky pre riadne zabezpečovanie osobnej starostlivosti. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Trebišov neodporúča zverenie maloletej do osobnej starostlivosti matky. Tunajší úrad dňa 19.10.2023 vykonal v prirodzenom prostredí rozhovor s maloletou, ktorá uviedla, že na nové prostredie rodinného domu v Belži si zvykla, na školu v Seni a nových spolužiakov tiež. Dokonca uviedla, že aj napriek tomu, že u náhradnej matky v Rankovciach má k dispozícii vlastnú izbu a s jej partnerom si dobre rozumie, chce ostať bývať v obci B. u E. a C.. Maloletá v rozhovore rázne vyjadrila odmietavý postoj aj k možnosti, žeby mala ísť bývať k svojej biologickej mame na Zemplín. V rozhovore uviedla, že naposledy bola na pobyte u mamy počas víkendov v septembri, a to po trojmesačnom odstupe. Podľa jej vyjadrenia s mamou si telefonuje tak dva, trikrát do týždňa, telefonáty a návštevy na Zemplíne nie sú pravidelné. Spomenula, že medzi matkou a jej manželom pretrvávajú partnerské nezhody, ktoré ona ťažšie zvláda. Svoju sestru I. má veľmi rada, teší sa aj na to, že bude mať ďalších súrodencov. Maloletá v školskom roku 2023/2024 prestúpila do 7. ročníka Základnej školy v Seni. Podľa jej vyjadrenia adaptácia na nové prostredie jej problém nerobila, zo strany školy neboli zaznamenané žiadne negatívne vzdelávacie ani výchovné problémy. Maloletá podľa potreby navštevuje psychológa organizácie Úsmev ako dar, ktorému sa z dôvery s

aktuálnou situáciou a pocitmi, ktoré prežíva. Maloletá navštevuje svoju biologickú matku sporadicky niekedy 1-2 krát do mesiaca aj to kvôli tomu, aby mohla byť so svojou sestrou I.. Manžel biologickej matky zavádza maloletú, že bude súdom zverená do ich opatery, čo u maloletej vyvoláva chaos, stres a sebapoškodzovanie. Tunajší úrad na základe zistených skutočností má za to, že pani E. D. a ostatní členovia rodiny, ktorí vykonávajú starostlivosť o maloletú A., pristupujú k výchove maloletej zodpovedne, vytvárajú priaznivé prostredie pre zdravý psychický a fyzický vývoj maloletej. Pani D. sa snaží pristupovať citlivým spôsobom k starostlivosti o maloletú, veľa spolu komunikujú, necháva dieťaťu voľbu rozhodnúť sa, rešpektuje názor maloletej, v prípade potreby vie dieťaťu objasniť okolnosti primerane veku. Kontakt s biologickou matkou podporuje, nakoľko maloletá sa dožaduje matkinho kontaktu. Úrad odporúča aby súd návrh matky zamietol v plnom rozsahu.

13. Na pojednávaní konanom dňa 2.11.2023 matka uviedla, že trvá na podanom návrhu. Náhradná matka s uvedeným návrhom nesúhlasila, nakoľko maloletá je v stabilnom výchovnom prostredí, kde má zabezpečené všetky svoje potreby. Kolízny opatrovník uviedol, že zotráva na správe zo dňa 26.10.2023 s tým, že maloletá sa dňa 19.10.2023 vyjadрила, že u matky bývať nechce, zaťažujú ju situácie, ktoré musí riešiť so svojou matkou, problémy matky ju zaťažujú, k matke chodí kvôli svojej nevlastnej mladšej sestre I., vyčíta matke, že sa o I. nestará, mal. I. má zdravotné problémy a matka to nerieši, zanedbáva to a preto sa jej zdravotný stav nezlepšuje. Podľa vyjadrení matky maloletá keď je u nich, hovorí, že chce bývať u nich, potom príde obdobie, keď už zrazu nechce, čo je možné pričítať nejakému ovplyvňovaniu zo strany E.. Matka ďalej uviedla, že je toho času poberateľkou rodičovského príspevku a prídavku na dieťa na maloleté I., čo je spolu 405 eur, manžel je čiastočný invalidný dôchodca s výškou invalidného dôchodku cca 110 eur mesačne, je vyučený murár a občas si privyrobí. Podľa vyjadrení náhradnej matky maloletá sa viackrát vyjadрила, že keď bola u matky, bola hladná, pretože tam boli iba základné potraviny, preto jej E. dáva nejakú hotovosť, aby si mohla niečo kúpiť keď bude hladná. Veľakrát sa však stalo, že tieto prostriedky boli použité na cigarety alebo alkohol, pričom manžel matky, ktorý holduje alkoholu, pracuje iba vtedy, keď dochádzajú finančné prostriedky. Matka maloletej je toho času opäť tehotná, čaká dvojčiky. Maloletá má psychické problémy, v dôsledku tohto konania mala horšie psychické stavy, bála sa ako bude túto situáciu zvládať matka. Maloletá sa viní z toho, že otec zomrel, že sa upil, že nebola dostatočne dobrá na to, aby sa dal do poriadku kvôli nej, viní sa aj z toho, že matka má psychické problémy a že si matka ublíži. Psychický stav maloletej sa zhoršil potom, čo ju manžel matky začal prehovárať v lete, že má ísť bývať k nim na Zemplín, bola z toho vystrašená a vystresovaná, rezala si ruky, preto s maloletou navštívili psychiatričku.

14. Podľa ust. § 45 ods. 1 až 8 Zákona o rodine, ak to vyžaduje záujem maloletého dieťaťa, súd môže zveriť maloleté dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti. Osobou, ktorej možno maloleté dieťa takto zveriť, sa môže stať len fyzická osoba s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, ktorá má spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu, osobné predpoklady, najmä zdravotné, osobnostné a morálne, a spôsobom svojho života a života osôb, ktoré s ňou žijú v domácnosti, zaručuje, že bude náhradnú osobnú starostlivosť vykonávať v záujme maloletého dieťaťa. Osobe, ktorá nezabezpečuje osobnú starostlivosť o svoje maloleté dieťa z dôvodu, že jej bolo zo starostlivosti odňaté rozhodnutím súdu, nemožno v čase trvania odňatia dieťaťa zveriť maloleté dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti na čas trvania odňatia dieťaťa. Pri zverení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti uprednostní súd predovšetkým príbuzného maloletého dieťaťa, ak spĺňa ustanovené predpoklady. Ak sa má maloleté dieťa zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti prarodiča, súrodenca maloletého dieťaťa alebo súrodenca rodiča maloletého dieťaťa, splnenie podmienky trvalého pobytu na území Slovenskej republiky sa nevyžaduje za predpokladu, že prarodič, súrodenec maloletého dieťaťa alebo súrodenec rodiča maloletého dieťaťa má evidovaný trvalý pobyt alebo iný obdobný pobyt na území členského štátu Európskej únie. V rozhodnutí súd vymedzí osobe, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, jej rozsah práv a povinností k maloletému dieťaťu. Osoba, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, je povinná vykonávať osobnú starostlivosť o maloleté dieťa v rovnakom rozsahu, v akom ju vykonávajú rodičia; osoba, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti vykonávanej na území Slovenskej republiky, je povinná najmenej 30 dní pred dočasným premiestnením maloletého dieťaťa oznámiť súdu dočasné premiestnenie maloletého dieťaťa do cudziny na dobu dlhšiu ako tri mesiace spolu s údajom o mieste, účele a dĺžke pobytu v cudzine a o iných významných skutočnostiach súvisiacich s dočasným premiestnením. Právo zastupovať maloleté dieťa a spravovať jeho majetok má iba v bežných veciach. Ak táto osoba predpokladá, že rozhodnutie zákonného zástupcu maloletého dieťaťa v podstatných veciach nie je v súlade so záujmom maloletého dieťaťa, môže sa domáhať, aby tento súlad pri konkrétnom

rozhodnutí zákonného zástupcu preskúmal súd. Na správu majetku maloletého dieťaťa sa primerane použijú ustanovenia § 32 a 33. Rodičia maloletého dieťaťa vykonávajú práva a povinnosti vyplývajúce z rodičovských práv a povinností len v rozsahu, v akom nepatria osobe, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti. Rodičia majú právo stykať sa s maloletým dieťaťom, ktoré bolo zverené do náhradnej osobnej starostlivosti. Ak sa s osobou, ktorej bolo maloleté dieťa takto zverené, nedohodnú o výkone tohto práva, rozhodne na návrh niektorého z rodičov alebo tejto osoby súd. Vyživovacia povinnosť rodičov voči maloletému dieťaťu rozhodnutím súdu podľa odseku 1 nezaniká. Súd pri rozhodovaní o zverení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti určí rodičom alebo iným fyzickým osobám povinným poskytovať maloletému dieťaťu výživné rozsah ich vyživovacej povinnosti a súčasne im uloží povinnosť, aby počas trvania náhradnej osobnej starostlivosti, najdlhšie však do dovŕšenia plnoletosti dieťaťa, poukazovali výživné úradu práce, sociálnych vecí a rodiny. Ak povinný podľa prvej vety neplní vyživovaciu povinnosť poukazovaním výživného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, má tento úrad právo vykonávať úkony vo veciach uplatňovania nárokov na výživné maloletého dieťaťa vrátane uplatňovania týchto nárokov v exekučnom konaní vo svojom mene a na účet tohto maloletého dieťaťa. Ak je maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti podľa odseku 2 druhej vety osobe, ktorá nemá trvalý pobyt na území Slovenskej republiky, súd povinnému uloží povinnosť, aby výživné poukazoval tejto osobe; úrad práce, sociálnych vecí a rodiny nemá v tomto prípade právo vykonávať úkony vo veciach uplatňovania nárokov na výživné maloletého dieťaťa. Po dovŕšení plnoletosti dieťaťa, ktoré bolo zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, sú rodičia povinní poukazovať výživné dieťaťu. Súd najmenej raz za šesť mesiacov zhodnotí v súčinnosti s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí alebo v súčinnosti s inými osobami, ktoré sú oboznámené s pomermi maloletého dieťaťa, výkon náhradnej osobnej starostlivosti, a to najmä kvalitu starostlivosti o dieťa v náhradnej osobnej starostlivosti a skutočnosť, či rodičia môžu zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloleté dieťa.

15. Podľa § 47 ods. 1 Zákona o rodine, náhradná osobná starostlivosť zaniká

- a) dosiahnutím plnoletosti dieťaťa,
- b) smrťou maloletého dieťaťa,
- c) smrťou osoby, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti,
- d) právoplatným rozhodnutím súdu o zániku dôvodu, pre ktorý bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti,
- e) právoplatným rozhodnutím súdu o zrušení náhradnej osobnej starostlivosti,
- f) rozvodom manželov, ktorým bolo maloleté dieťa zverené do spoločnej náhradnej osobnej starostlivosti podľa § 46.

16. Podľa § 47 ods. 2 Zákona o rodine, súd zruší náhradnú osobnú starostlivosť len z vážnych dôvodov, najmä ak osoba, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, zanedbáva maloleté dieťa alebo porušuje svoje povinnosti; urobí tak vždy, ak o to táto osoba požiada.

17. Predmetom konania je zrušenie náhradnej osobnej starostlivosti, ktorú vykonáva sestra maloletej, na návrh matky a jej manžela. Súd môže maloleté dieťa zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti, ak to vyžaduje záujem maloletého dieťaťa. V záujme maloletého dieťaťa v najširšom slova zmysle je, aby vyrastalo v atmosfére šťastia, lásky, porozumenia, stability, tolerancie a harmónie a aby jeho výchova smerovala k pozitívnemu rozvoju osobnosti.

18. Vychádzajúc z výsledkov vykonaného dokazovania a priebehu celého konania a vývoja situácie v rodine počas tohto konania, súd dospel k záveru, že zrušenie náhradnej osobnej starostlivosti a zverenie maloletej do osobnej starostlivosti matky, resp. aj jej manžela nie je v záujme maloletej. Dôvodom zverenia maloletej do náhradnej osobnej starostlivosti sestry bola skutočnosť, že matka, po smrti otca maloletej, nedokázala maloletej zabezpečiť riadnu starostlivosť. Matka maloletej po skončení výkonu trestu odňatia slobody požiadala o zrušenie náhradnej osobnej starostlivosti dôvodiac, že už dlhšiu dobu vedie usporiadaný život a v súčasnosti už dokáže zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloletú, ako aj jej výchovu a výživu s tým, že jej manžel s návrhom súhlasí, nakoľko má s maloletou veľmi dobrý vzťah. Tieto tvrdenia matky však preukázané neboli. Opakovanými šetreniami kolízneho opatrovníka bolo preukázané, že v domácnosti náhradnej matky C. B., resp. jej sestry E., ktoré sú nevlastnými sestrami mal. A., má maloletá vytvorené vhodné podmienky pre zdravý vývin. Matka mal. síce je vydatá, žije s manželom a ich spoločnou dcérou I. v spoločnej domácnosti, očakáva aj narodenie dvojčiek, ale podľa úradu nemá zabezpečené vhodné podmienky bývanie pre terajšiu

rodinu a zároveň mal. A.. Za stabilné a vhodné bývanie pre matku s dvomi (čoskoro štyrmi) deťmi a manželom nemožno považovať izbu v rodinnom dome, v ktorej spia matka maloletej s manželom a obomi maloletými deťmi na jednej manželskej posteli, s hygienou bývania na nízkej úrovni. Matka je bez pracovného pomeru, zdrojom jej príjmu je rodičovský príspevok a príspevok na dieťa, pričom jej manžel je čiastočným invalidným dôchodcom taktiež bez pracovného pomeru. Príjem rodiny podľa matky postačuje na krytie všetkých potrieb rodiny, ale z vyjadrení maloletej A. pred náhradnou matkou, i pred kolíznym opatrovníkom vyplýva, že častokrát tam maloletá bola hladná a peniaze sa minuli na alkohol. Matka si voči maloletej aj napriek súdom určenej vyživovacej povinnosti v minimálnej miere, neplní ani túto. Navyše medzi matkou maloletej a jej manželom dochádza k častým hádkam, ktorých svedkom bola aj maloletá A., čo v nej zanechalo nepriaznivé následky. Aj keď maloletá má svoju matku rada, aj s jej manželom má dobrý vzťah a má veľmi rada svoju sestru I., najmä kvôli ktorej navštevuje matku, opakovane sa počas konania vyjadrila, že bývať u matky nechce. Dokonca keď jej manžel matky v lete povedal, že k nim má prísť bývať jej psychický stav sa výrazne zhoršil, t čoho je zrejmé, že maloletá má stres z toho, že by mala žiť s matkou a jej terajšou rodinou. Matka nevyriešila nevyhnutnú otázku pre zverenie maloletej do svojej starostlivosti, ktorou je otázku vhodného bývania, má dlh na výživnom, i keď ho náhradná matka nevymáha, má ročné dieťa, pričom očakáva ďalšie dve a jej budúcnosť sa súdu javí ako nestabilná. V prvom rade je na matke preukázať, že je schopná zabezpečiť starostlivosť o maloletú. Súd však uvedené za preukázané nemal. Matka nevytvorila vhodné podmienky pre starostlivosť o maloletú a nemá na to ani potrebné finančné prostriedky. Keďže matka nemá zabezpečené ani základné potreby, sama má psychické problémy, nemožno očakávať, že bude vhodným spôsobom zabezpečovať osobné, resp. emočné vývinové potreby maloletej. Naopak, tieto sú dostatočne zabezpečené v domácnosti, v ktorej sa maloletá toho času nachádza a podľa svojich vyjadrení v nej chce aj ostať. Maloletá má psychické problémy, ktorú sú riešiteľné, a ktoré sa s pomocou náhradnej matky a jej rodiny riešia, čo je jednoznačne v záujme maloletej. Maloletá má v domácnosti ako náhradnej matky tak aj jej sestry vytvorené priaznivé podmienky pre svoj psychický, fyzický a citový vývoj. Súd vykonaným dokazovaním dospel k záveru, že v danom prípade nezistil v zmysle § 47 ods. 2 Zákona o rodine žiadne také vážne dôvody, pre ktoré by bolo možné a potrebné zrušiť náhradnú osobnú starostlivosť u maloletej a naopak vhodné mal. zveriť späť do starostlivosti matky. Pokiaľ ide o navrhovateľa – manžela matky, tento nie je otcom maloletej a teda nemôže žiadať o zverenie do svojej starostlivosti ako keby bol biologický rodič dieťaťa, teda súd návrh navrhovateľa považoval ako návrh podaný neoprávnenou osobou. Z uvedených dôvodov súd návrh v celom rozsahu zamietol

19. V závere súd poznamenáva, že nie je vylúčené, že situácia sa môže do budúca zmeniť. Ak si matka ustáli svoju životnú situáciu, nič jej nebude brániť, aby podala nový návrh. Jedným z riešení tejto zložitej situácie je i spolupráca s úradom práce, ktorý ponúka rôzne programy, ktorých cieľom je úprava rodinných vzťahov. Je výlučne na ochote matky zaradiť sa do sociálnych programov a prijať ponúkanú pomoc.

20. O trovách konania súd rozhodol podľa § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu možno podať odvolanie na Mestský súd Košice v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia, v troch písomných vyhotoveniach (§ 362 ods.1 CSP).

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 ods.1 CSP) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (§ 363 CSP).

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej možno odôvodniť iba dôvodmi uvedenými v § 365 ods.1 CSP:

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,

- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci (§62 ods.1 Civilného mimosporového poriadku, z. č.161/2015 Z.z., ďalej iba CMP).

Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní (§62 ods.2 CMP).

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona; ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia.